

ГОЛОС УКРАЇНИ

Влада — Радам!

Газета Верховної Ради України

◆ № 123 (373) ◆ Четвер, 2 липня 1992 року ◆

Ціна 1 крб.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

«ПРО ГОЛОВУ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ»

Відповідно до статті 5
Закону України «Про Кон-
ституційний Суд України»
Верховна Рада України по-
становляє:

Обрати Юзькова Леоніда
Петровича Головою Консти-
туційного Суду України.

Голова Верховної Ради
України
І. ПЛЮЩ.

м. Київ
1 липня 1992 року.

ДАЛЕКИЙ СХІД СТАЄ БЛИЖЧИМ

Учора Президент України
Леонід Кравчук зустрівся з
міністром закордонних справ
Республіки Корея паном Лі
Сан Окком.

Обговорювалися питання
налагодження співробітни-
цтва між Україною та Рес-
публікою Корея на всіх рів-
нях. Лі Кравчук зокрема
вказав на велику зацікавле-
ність у цьому співробітни-

тві. Наші стосунки, підкрес-
лив він, засновані поки що
на побажаннях та намірах.
Необхідно їх поставити на
міждержавний рівень, що
надасть їм систематичного
характеру. Президент Укра-
їни повідомив у цьому зв'яз-
ку, що нині опрацьовується
торгово-економічна угода.
Невдовзі після неї передба-
чено підписати міждержавний

договір України та Респуб-
ліки Корея.

Зарубіжний гість зі свого
боку передав найкращі поба-
жання Президента Республі-
ки Корея Ро Де У україн-
ському народові в його зу-
силлях у розбудові нашої
держави, висловив сподіван-
ня, що у майбутньому буде
підписано двосторонній дого-
вір про дружбу та співробіт-

ництво та взаємний захист
інвестицій. Це стане міцною
правовою базою, необхідною
для зміцнення наших відно-
син, зазначив керівник зов-
нішньополітичного відом-
ства Республіки Корея. Він,
зокрема, повідомив про пла-
ни уряду своєї країни від-
крити Посольство в Україні
до середини наступного ро-
ку.

ПОТІК БІЖЕНЦІВ, ЯК ПОВІНЬ

Комісія Верховної Ради України з питань пра-
вопорядку та боротьби із злочинністю повідо-
ляє, що обстановка у зоні придністровського
конфлікту протягом останніх днів залишається
напруженою. Керівництво Молдови позитивно
оцінило результати стамбульської зустрічі й мо-
жливе введення до регіону незалежних сил для
роз'яснення сторін, що конфліктують.

Тим часом спостерігається активне передисло-
кування молдовських сил і техніки у рибницько-
му й дубоссарському напрямках. На київський
площадкарі розгорнуто значну кількість пі-
хоти, танків і артилерії. Молдовською стороною
зроблено спроби використати в бойових діях

авіацію. Не припиняються артилерійські й міно-
метні обстріли населених пунктів Придністров'я,
зокрема, Бендер, Дубоссар, Григоріополя. При-
дністровські формування відкривають вогонь у
відповідь.

Різно збільшився потік біженців з Придністро-
в'я у напрямку українського кордону. Із них кіль-
кість досягла десятків тисяч. Серед біженців є
поранених, яких розміщено у лікарнях Одеської
області.

У зоні особливого режиму органи внутрішніх
справ України вживають усіх заходів, спрямова-
них на забезпечення громадського порядку.

Читайте в номері

4 5

Закон України
ПРО
КОНСТИТУЦІЙНИЙ
СУД УКРАЇНИ

Двоє на стежці

Заздрити чи співчувати
чим молодим людям,
які вчилися в книжках,
що зазтра за шкільним
порогом для них від-
крився цілий світ? Ві-
рити чи не вірити словам
мудрих наставників, що
«на світі тисячі стежок
— одна із них твоя!» На-
пучуватимуть учителі,
наставники батьки...
Але, мабуть, ніхто та-
к і не наважиться засте-
регти, що стежка ця
сьогодні набагато кру-
тіша, зрідливіша й тер-
нистіша, ніж учора. Ні-
хто не наважиться ви-
словити це вголос.
Щоб не злякати роже-
вих сонечків сподівань.
Та й чи потрібної? Адже
це не відважувалося
прощальним шкільним
танком дитинство. Адже
це не вечір. Навіть не
випускний...

Фото Укрінформ.

Актуально

ДИВНИЙ ДЕСАНТ

Відставку уряду прийняв парламент
Молдови. Очікується, що наступником
Валеріу Муравьскі на посту глави
уряду буде Андрей Сангелі, який
раніше працював міністром
— спільного господарства республіки.
Тим часом у Придністров'ї тривають
бої. Як заявив представник 14-ї армії,
молдовські сили атакували Бендер і
застосували бронетехніку та
артилерію. За його словами, у місті
понад десять чоловік загинуло і 25

поранено. Перший заступник голови
бендерського міськвиконкому заявив,
що внаслідок артилерійського обстрілу
виникла пожежа на міській торговій
базі. Прес-центр Міністерства оборони
Молдови повідомив, що придністровські
гвардійці атакували міський відділ
поліції в Бендерах, а також
обстріляли з мінометів молдовські
позиції неподалік від Дубоссар.
Він повідомив представник Міністерства
оборони республіки, в Тирасполь
прибули 103-тя Тульська авіадесантна
дивізія.

ГОТУЮТЬСЯ ГРУНТОВНО

Зустріч міністрів закордонних справ
країн СНД відбудеться 3 липня у
Москві. Про це заявив представник
зовнішньополітичного відомства
Росії Ястржембський. Вона буде
присвячена переговорам глав держав
співдружності, які пролядуть в російській
столиці 6 липня. За словами
Ястржембського, у Москві також
очікується зустріч міністрів оборони
країн СНД. Порядком денних цих
переговорів уточнюється.

ПРИЙІДЖАЙТЕ, АЛЕ ПІЗНІШЕ

Відмовлено у візі на поїздку до
Фінляндії экс-президенту Грузії
Гамсахурдіа. Він має намір відвідати
цю країну під час проведення у
Хельсінкі на початку липня сесії НБСЕ.
Фінські зовнішньополітичне відомство
повідомило Гамсахурдіа, що може
надати йому візу на два тижні, але з
15 липня.

За повідомленнями наших власних
кореспондентів та зарубіжних
інформантів.

Народжується Конституція—народжується істина

Денне і вечірнє засідання 30 червня

Вони були присвячені розгляду проекту нової Конституції України. Обговорення цього документа, як зазначив, виступаючи з доповіддю голова Конституційної комісії Президент України Леонід Кравчук, є найважливішим з усього, про що досі йшлося у Верховній Раді.

Л. Кравчук проаналізував хід роботи над Конституцією і самим проектом Конституції в контексті суспільно-політичних процесів, що відбувалися в Україні, які в свою чергу певною мірою пояснюють розбіжності між Концепцією і самим проектом Конституції. Президент України підкреслив, що Конституція є консолідуючим чинником у суспільстві, має стати нормативним баченням нашого майбутнього.

Зупинившись на загальній характеристиці проекту Конституції, Л. Кравчук наголосив:

— Особливістю є те, що основи проекту правового захисту в цій Конституції є людина, як найвища соціальна цінність. Її права і свободи, гарантії їх реалізації. Саме цим поданий проект Конституції відрізняється від усіх попередніх Конституцій, у яких перевага віддавалася загальнодержавним інтересам, держава стояла над людиною, протистояла суспільству. Проект же нової Конституції передбачає, що весь суспільний і державний механізм спрямований на забезпечення та захист прав і свобод людини. В цьому полягає головна ідея проекту Конституції.

За проектом визнається пріоритет загальнолюдських цінностей, прихильність і повага до загальнозвідомих норм міжнародного права, він відкидає будь-яку ідеологію як державну, є провідником принципу поділу влади і визнає, що єдиним джерелом влади є народ.

На таких загальних засадах побудовано і розкрито в окремих розділах, главах і статтях проект нової Конституції.

Уже із запитань депутатів до доповідача визначалося коло дискусійних проблем.

З інформацією від робочої групи Конституційної комісії виступив доктор юридичних наук, професор Леонід Юзюков. Він, зокрема, дав правове тлумачення

деяких положень проекту Конституції, пояснив, чому робоча група і сама Конституційна комісія зупинилися на тому чи іншому варіанті розв'язання певних проблем. Скажімо, чому обрано назву законодавчого органу «Національні Збори». Не тільки тому, що вона є благозвучною. До речі, за Конституцією УНР 1918 року органом законодавчої влади були Всенародні Збори. А й тому, що місцеві Ради вже не є державними органами і не підпорядковані, як було ще донедавна, Верховній Раді. Тому можуть виникнути проблеми з використанням терміну.

Або чому віддається перевага саме двопалатній структурі Національних Зборів? Програмується, що Рада Депутатів і Рада Послів мають бути постійно діючими органами.

Деякі члени Конституційної комісії, — зазначив професор Л. Юзюков, — пов'язують двопалатну структуру парламенту з можливим моделюванням у майбутньому федеративного устрою України. Якби й справді це було так, то від ідеї двопа-

латного парламенту варто було б відмовитися. Але мета інша. Передусім необхідна забезпечити узгодженість загальнодержавних і регіональних самоврядних інтересів. Адже ми вже стали на шлях розвитку регіонального самоврядування, його інтереси слід представляти у парламенті. Це по-перше. А по-друге, саме двопалатна структура здатна забезпечити високий рівень професіоналізму у розробці й прийнятті законопроектів, змагальність у цьому процесі, необхідну дію механізмів стримувань і протидій.

Слід зазначити, що в цілому проект нової Конституції побудовано так, що система стримувань і протидій гарантує принципи поділу влади на законодавчу, виконавчу і судову, забезпечує повноваження громадян України, унеможливає повернення до авторитаризму і тоталітаризму.

Однак саме ці питання, судячи з обговорення проекту Конституції, й найбільше хвилювали депутатів. Промовці піддавали сумніву положення про те, що голів управ має призначати Президент, що парламент має бути двопалатним, висловлювали побоювання щодо земельного чи федерального устрою України тощо. Дискутувалося й питання про те, як саме приймати Основний Закон. А депутат Андрій Мостиський, зокрема, наголо-

сив думку про те, що прийняття нової Конституції — прерогатива нового парламенту, бо своєю історичною роль нинішній парламент вичерпав. А були часи, коли незалежність України підтримувала лише опозиція...

— Я не поділяю такої думки, — зазначив, виступаючи в обговоренні проекту нової Конституції, Голова Верховної Ради України, спіголова Конституційної комісії Іван Плюш. Адже всі разом, і опозиція, і більшість, прийнявши Декларацію про державний суверенітет України, ми стали на шлях незалежності, тепер маємо закріпити її конституційно. Ось і підійшли до цієї межі. Ми живемо в період, коли відбувається зміна суспільно-економічної формації, перехід від централізованої економіки до ринкової структури, від авторитарної організації влади до демократії. Це не може не позначитися на проекті Конституції. А вона повинна бути довготривалою і стабільною, щоб у ній були закладені механізми, які б запобігли узурпації влади, нехтування повноваженнями народу. Ми маємо створити Конституцію, яка б забезпечила неподільність держави з будь-яким устроєм, що розв'язав би ініціативу нашого народу.

Ця ідея була зустрінута в залі опозиції.

Із 42 депутатів, що записалися на обговорення проекту Конституції, виступило 16. Кожен вніс свої пропозиції та зауваження, кожен піддав сумніву й критиці певні положення, кожен мав ще сказати, як нам жити далі...

Документ обговорюватиметься й наступного дня. Втім, якщо громадяни України й справді мають стати джерелом влади, то парламент має надати їм можливість узяти-таки участь в обговоренні проекту нової Конституції, висловити свої думки щодо нього, бо що не кажіть: 400 депутатів добре, а 52 мільйони громадян — все ж таки краще. Тоді й народиться істина.

Світлана ПИСАРЕНКО,
парламентський оглядач
«Голосу України».

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

НОВІ ТАРИФИ НА ТРАНСПОРТІ

Кабінет Міністрів України прийняв постанову про регулювання тарифів на послуги пасажирського транспорту і зв'язку. Це стосується окремих видів залізничного, морського та річкового транспорту. В ній, зокрема, йдеться і про міжміський та приміський автомобільний транспорт, а також таксі. Цими видами транспорту в Україні користуються щодня 18 мільйонів пасажирів.

Нинішні тепер будуть ціни квитків на проїзд в автобусах і чим вишукані їх нове підвищення? На це запитання кореспондента УКРІНФОРМ відповідає начальник пасажирського управління української державної корпорації «Укравтопранс» В'ячеслав ПЕРФІЛЬОВ:

— З 1 липня в Україні вводяться нові тарифи на пасажирські перевезення в автобусах, — говорить В'ячеслав Васильович, — це нові тарифи на перевезення? На міжміських перевезеннях затверджено для всіх маршрутів єдиний тариф за кілометр проїзду в автобусах з м'якими сидіннями — 60 копійок, з твердими — 50. Це значить, що вартість проїзду на цьому виді транспорту збільшуватиметься у 2,85 рази. Наприклад, якщо раніше з Києва до Черкасів у міжміському автобусі можна було добратися за 49,5 карбованців, у твердому — за 40, то тепер відповідно це обійдеться в 138 і 115 карбованців, вартість проїзду на маршруті Київ—Умань була 45 і 37 карбованців, стала 124 і 103 карбованці і т. д.

По приміських перевезеннях право встановлювати тарифи, за погодженням з місцевими державними адміністраціями, надано обласним територіальним виробничим об'єднанням автотранспорту. Ми поставили умову, щоб коефіцієнт тарифів був не вищим, ніж на міжміських маршрутах і рекомендували по можливості знизити ціни.

Тепер про таксомотори. Ціна за проїзд у цьому виді транспорту в різних містах коливатиметься в середньому від 6 до 12 карбованців за кілометр, плюс плата за посадку п'ятихвилинний простій. У таксі повинні бути відповідні таблиці розрахунків. У той же час вартість квитка в автобусах міського сполучення залишатиметься колишньою — 50 копійок.

Зрозуміло, сказав наприкінці В. Перфільов, що не від хорошого життя встановлюються такі ціни. Збитки по міжміських перевезеннях у нас становили тільки за чотири місяці 268 мільйонів карбованців, на приміських маршрутах — 453 мільйони карбованців, по таксомоторах — 147 мільйонів. Держава не може дотувати ці види перевезень, тому нам і було надано право регулювати ціни в межах, які забезпечували б нормальну життєдіяльність підприємства. Іншого виходу немає, адже «Укравтопранс» сьогодні вже банкрут. Це викликає різні підвищення вартості паливного складу. Автобуси подорожують за 45—55 тисяч до 800 тисяч — 1,4 мільйона карбованців. У багатьох разів зросли ціни на паливо, мастильні матеріали...

Навряд чи стане втіхою для пасажирів цей коментар. Судячи з того, що сказав відповідальний працівник корпорації, із зростанням цін нам не варто особливо розраховувати на поліпшення обслуговування, державника графіків руху автобусів.

Валентин
ВЕРНОДУБЕНКО.

ПОСПІХУ НЕ ПОВИННО БУТИ

Ранкове засідання 1 липня

Відклалиши на пізніше затвердження Голови Конституційного суду, а також ратифікацію напередодні хельсінської зустрічі НБСЕ Договору про зняття збройної сили в Європі, до якого наша держава приєдналася минулого місяця на сесії Ради Північноатлантичного співробітництва, депутати продовжили обговорення проекту Нової Конституції — Основного Закону України.

У дебати з цього питання до 12-ї години виступило 20 парламентарів. Думки часом висловлювалися діаметрально протилежні. Та й дива тут нема ніякого. За словами В. Романюка з Хмельниччини, «вперше в історії багатостраждальної України ми приступаємо до вироблення Основного Закону життя незалежної демократичної держави, вільної від батьківських почав з Москвою».

Що й не кажіть, завдання це дуже й дуже не просте. Особливо, якщо врахувати

той факт, що суспільно-політична та економічна відносина в нашому суспільстві ще не склалися, реформи тільки розпочинаються, а підготовка правової бази не закінчена. Тому багато промовців наголошували: з прийняттям Конституції треба поспішати, адже повільно, щоб не наладити дров. Мабуть, з цієї думкою не можна не погодитися. Адже зауважень до проекту було чимало. Як що узагальнити їх, то найпринциповіші, як на мене, стосувалися шляхів форму-

вання виконавчої влади, що призначатиметься однією особою — Президентом. Зокрема, С. Хмара вбачав в цьому можливість встановлення авторитарної влади. Не позбавляли органи місцевого самоврядування статусу державних структур заклада і депутат з Сумщини В. Марченко. Пристрасно обговорювалися й інші важливі питання: бути парламенту однопалатним, який устрій України кращий — унітарний чи федеративний, вводити посаду віце-президента чи ні. Список цей можна продовжувати. Причому на кожен аргумент «за» одних депутатів їхні опоненти віддають знаходили контраргумент. В єдиному погоджувалася більшість промовців — проект слід доопрацювати й опублікувати для всенародного обговорення.

Як це краще зробити? Ми

маємо гіркий досвід «брежнєвських обговорень». Та й «політиків замелучу» в нас достало. Не потягати б у морі пропозиції та зауважень. На мою думку, треба прислухатися до слів, сказаних депутатами С. Головатим та В. Яценком і, можливо, об'єднати їх. Перший запропонував створити спеціальну комісію з фахівців, які б зробили дійсно ґрунтовний науковий аналіз усіх спірних положень проекту Основного Закону. А потім, як наголошує В. Яценко, обговорити й затвердити його всім складом Верховної Ради. Ті ж проблеми, які не вдається розв'язати в парламенті, винести на референдум, сформулювавши питання однозначної «так» чи «ні». Дуже слухняно, на мою думку, пропозиція.

Гор ГРУШКО.

ВИСТУП ГОЛОВИ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ, СПІВГОЛОВИ КОМІСІЇ ПО РОЗРОБЦІ НОВОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ І. ПЛЮЩА

НА П'ЯТІЙ СЕСІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ 30 ЧЕРВНЯ 1992 РОКУ

Шановні народні депутати, виборці!

Розвиток суспільно-політичної обстановки в Україні поставив на порядок денний дуже багато проблем, вирішення яких сприяло б корінним перетворенням у житті народу, зміцненню гарантій прав кожного громадянина і залученню його до участі в процесах, що нині відбуваються.

Ми наближаємось до тієї миті, коли положення Декларації про державний суверенітет України повинні бути свого конституційного закріплення. Далека розбудова незалежної України без конституційного формування головних інститутів нашої державності неможлива.

Як вам відомо, Верховна Рада України в цьому напрямі уже зробила немало. Насамперед, коли враховуючи вимоги життя, ухвалила цілий ряд законів про внесення змін і доповнень до нині діючої Конституції України. Зокрема, були внесені такі зміни і доповнення до Основного Закону, що мали суттєвий вплив на поглиблення демократії, реалізацію принципу розподілу влад, реформування державних структур тощо.

Далі. Законодавчий орган України прийняв багато актів, що за своїм змістом і призначенням є конституційними — зокрема закони: про громадянство, про державний кордон, про загальний військовий обов'язок і військову службу, про арбітражний суд, про прокуратуру, про Конституційний Суд та інші.

Але чи можуть ці закони замінити або ж компенсувати Основний Закон? Звичайно, ні. Враховуючи це, Верховна Рада у жовтні 1990 року утворила Конституційну комісію, а трохи більше року тому ухвалила Концепцію нової Конституції України, що дає можливість більш цілеспрямовано працювати над цим документом.

Сьогодні, обговорюючи проект нової Конституції України, ми не повинні забувати, що незалежно від того, хочемо ми цього або ж ні, живемо у перехідний період, коли відбувається зміна суспільно-економічної форми, перехід від централізованої економіки до ринкової.

вих структур, від авторитарної організації влади до демократії, це, звичайно, не може не позначитись і на змісті Конституції, всього нашої поточної законодавства.

Зважаючи на це, навіряд чи сьогодні ми можемо поставити всі крапки над «і», домігтись філігранної досконалості норм нашої Основного Закону. Але, і це головне, ми повинні дивитись вперед, бачити перспективу в розвитку нашої держави. І Конституція має допомагати нам в цьому, сприяти пошуку власного шляху і в Загальноєвропейській думі і світову Цивілізацію.

Які принципи положення, на мою думку, є тут визначальними.

Перше, якою має бути нова Конституція. З позицій тривалості її дії: тимчасовою (тобто розрахованою на певний перехідний період) чи довготривалою. З позицій механізму внесення до неї змін: жорсткою, тобто із складним механізмом її змін та доповнень, чи гнучкою — із спрощеним механізмом її змін та доповнень. Логічною здається така відповідь на поставлене питання.

Конституція України має бути довготривалою. Вона повинна закріпити такий механізм внесення до неї змін і доповнень, який забезпечував би її стабільність.

Але ця «залізна» логіка не завжди виправдовується життям, особливо, коли йде процес формування незалежної держави, коли ще немає сталих традицій і перевіреного практикою досвіду.

Давайте подумамось, хіба не може статися так, що закладені «на віки» у Конституції певні державні інститути не приписуються на нашому ґрунті. Очевидно, ніхто не дасть гарантії, що такого не трапиться, навіть за умов, що відповідні інститути можуть цілком ефективно функціонувати в інших державах.

І тому, коли Конституція заважатиме змінювати ці інститути, то вона тим самим не виконує свого функціонального ролі. Буде гальмом на шляху творчого державотворення.

Можливий і другий варіант. Певні конституційні норми діють ефективно, сприяють, скажім, утверд-

женню демократії. Але на виборах у Парламент перемагають консервативні сили, які хочуть відмінити ці зміни відповідні норми. То хіба Конституція може допускати спрощення порядку зміни таких норм? Безперечно, ні.

Отже, я знову повертаюся до питання, якою має бути Конституція України: тимчасовою чи довготривалою, гнучкою чи жорсткою.

Переконання, що в цей складний, перехідний період Конституція України повинна бути жорсткою, а відтак, стабільною стосовно тих її положень, які не викликають будь-яких сумнівів і потребують утвердження як основ гуманізму, демократії, соціальної злагоди і справедливості.

Що ж стосується запровадження нових державно-правових інститутів (наприклад, двопалатних Національних Зборів України, оласних і районних управ, мирових судів), то можна було б встановити гнучку систему внесення до них змін і доповнень. Це дало б змогу вносити необхідні зміни в механізми побудови і функціонування цих інститутів. Щоправда, гнучкий (відносно спрощений) порядок внесення змін і доповнень до Конституції чи її окремих частин не може існувати надто тривалий термін. Тут має бути певні обмеження в часі (можливо, не більше 10 років).

Друге: права людини. При всіх практичній складності цього питання, складності реалізації прав кожної людини в повсякденному житті, в законодавчому плані воно є найпростішим. Адже Україна є учасницею всіх міжнародних пактів з прав людини і тому відтворення їх норм в Конституції, в поточному законодавстві є проблемою суто юридичною. Як відомо, Верховна Рада прийняла Закон за яким належним чином ухвалені і ратифіковані норми міжнародних договорів набувають сили національного законодавства.

Третє: співвідношення законодавчої виконавчої влади. На що тут треба звернути увагу? Передусім, Україна як держава перехідного періоду не може бути за формою державного правління

ні чисто парламентською, ні чисто президентською республікою.

Сьогодні, в складних кризових умовах, необхідна сила виконавчої влади, яка б забезпечила і відповідно подолала в перебудовних процесах, і необхідну єдиність в політиці, і дисципліну в центрі та на місцях.

Саме з цією метою Верховна Рада запровадила інститут Президента, ввела посади його представників як глав місцевих адміністрацій.

Але для того, щоб виконавча влада не розвивалась в авторитарному напрямі, необхідно урівноважити її сильною і незалежною законодавчою владою. Треба чітко провести розподіл повноважень (розподіл влад) між ними, передбачити механізми, які на будь-якому етапі давали б можливість перепинити узурпацію влади, нехтування повноваженням народу.

Такою протипоказою авторитарним тенденціям можуть бути лише представницькі органи державної влади, які уособлюють суверенітет народу, можуть і повинні стати гарантом демократичного розвитку держави.

Ось чому розвиток парламентаризму, конституційне закріплення прерогатив парламенту має важливе значення.

Інша річ, яким має бути парламент — однопалатним чи двопалатним. Безумовно, двопалатний парламент має свої переваги. Але і однопалатний парламент показав свою деєдність. І можливо, та ідея однопалатного парламенту, яка була закладена у схваленій Верховною Радою Концепції, сьогодні знайде багато прихильників.

Питання структури парламенту треба ще раз уважно і всебічно проаналізувати і після всенародного обговорення проекту повернутись до нього.

Четверте: розподіл повноважень між центром і місцями, а точніше — між місцевою виконавчою владою і місцевим самоврядуванням. Тенденція кожної місцевої адміністрації намагається перебрати на себе функції і права місцевого самоврядування, є неприпустимою, і тому в проекті Конституції

слід чітко визначити і наділити конкретні права місцевого самоврядування, передбачити систему гарантій, що забезпечували б реалізацію цих прав, неможливість їх узурпації місцевим адміністрацією. Інакше ні про яку демократію, про розвиток ініціатив населення говорити неможливо. І ми знову опинимося в тому колоті, з якого тільки почали вибиратися.

І, нарешті, п'яте: форма державного устрою України. Відомо, що останнім часом при оголошенні цього питання все частіше (інертно чи замасковано) відстоюється унітарна або федеративна форма державного устрою. Навіть варіанти однопалатного чи двопалатного парламенту України пов'язують з тією чи іншою формою устрою держави.

Мені здається, що і це питання ми не можемо сьогодні вирішити однозначно. Все буде залежати від розвитку економічних процесів і поглиблення територіального (регіонального) самоврядування. Я цілком допускаю, що на певному етапі ми прийдемо до необхідності запровадження федеративних засад побудови державного устрою України. Можливо, згодом нам доведеться відмовитися від обласного поділу території і перейти на земельний устрій з певними елементами федералізації України.

Це не означає, що тут має бути поспішність, необдумані територіальні перебудови. Необхідні виваженість і розсудливість. Але не варто і ставити штучні перепони на шляху розвитку цього процесу.

Якщо так звана федералізація України сприятиме активізації економіки, відродженню самобутності певних територій, розвитку їх соціально-культурної сфери, регіонального самоврядування, то тут нема чого боятися. Інша справа, щоб не ігнорувалися засади соборності України, її територіальна цілісність. Іншими словами, Конституція має бути сервісною такого механізму, який би забезпечив розвиток єдиної і неподільної держави України.

Дякую за увагу.

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

від 30 червня 1992 р. № 359 Київ

ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН НА ПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ

Кабінет Міністрів України постановляє:

1. Установити з 1 липня 1992 р. строком на один місяць граничний коефіцієнт підвищення до діючих у 1992 році цін на окремі види хліба (з борошна пшеничного першого і другого сортів та житнього), хліб і хлібобулочні вироби для діабетиків у розмірі 3%.

2. Визнати таким, що втратив чинність з 1 липня 1992 р., пункт 2 постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 1991 р. № 376 «Про систему цін у народному господарстві і на споживчому ринку України» (ЗП України, 1992 р., № 1, ст. 16) в частині встановлення дотаций на продовольчі товари (крім хліба та дитячого харчування), а також скасувати передбачений розділом 2 додатка до цієї постанови граничні коефіцієнти підвищення до діючих у 1991 році державних цін на продовольчі товари (крім дитячого харчування).

3. Продовжити чинність постанови Кабінету Міністрів України від 10 січня 1992 р. № 14 «Про заходи щодо стримування зростання цін на м'ясо і м'ясопродукти до 1 липня 1992 року.

КОМЕНТАР

до постанови Кабінету Міністрів України від 30 червня 1992 року № 359

З 1 липня ц. р. ще одна група продовольчих товарів продається у магазинах за вільними цінами. Це макарони, крупи, цукор, олія, маргарин, жири тваринні, ковбаси варені. Граничний коефіцієнт підвищення цін строком на один місяць збережено на окремі види хліба, хлібобулочних виробів для діабетиків. Слід звернути увагу, що без змін залишається вартість дитячого харчування.

Опубліковане вище рішення прийнято на виконання постанови Верховної Ради від 22 квітня «Про проект Державного бюджету України на 1992 рік», який передбачено змінити адресність дотаций, які направлялися то-

варів виробникам і завдяки яким підтримувався штучно низький рівень цін на продовольство. І передачу їх для фінансової підтримки найменш соціально захищених верств населення.

Як свого часу повідомлялося, постановою Уряду від 10 червня 1992 року № 316 передбачено запровадити щомісячні грошові виплати малозабезпеченим громадянам на придбання продовольства. Отже держава не економить на лібералізації цін, а спрямовує дотации (а це до кінця минулого року майже 50 мільярдів карбованців (!) тис. цього найбільше потребує.

Черговий відпуск цін —

захід, безумовно, неополітарний, але абсолютно необхідний, якщо ми не відмовляємось від курсу на здійснення економічних реформ. Життя давно переконало, що адміністративне управління виробництвом і ціноутворенням не стимулює розширення випуску товарів і продуктів. Причини тут об'єктивні — витрати на енергію, сировину, транспорт та інше вже не можна, як раніше, покрити за рахунок нещадної експлуатації природи та перерозподілу заробленого. За все треба платити справжню ціну, яку визначають попит і пропозиції на ринку.

Слід чекати, що прийняті рішення щодо внесення змін до системи регулювання цін (Закінчення на 8-й стор.).

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

ГЛАВА 1

СТАТУС КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ ТА ЙОГО ЗАВДАННЯ

Стаття 1. Конституційний Суд України — орган судової влади.

1. Конституційний Суд України є незалежним органом у системі судової влади, покликаним забезпечувати відповідність законів, інших нормативних актів органів законодавчої і виконавчої влади Конституції України, охоронюючи конституційні права та вільності особи.

2. Конституційний Суд здійснює свої повноваження шляхом розгляду в судовому засіданні справ щодо конституційності законів та інших нормативних актів, а також дає висновки з питань, передбачених Конституцією України і цим Законом.

Стаття 2. Мета і завдання Конституційного Суду України.

1. Основна мета діяльності Конституційного Суду — забезпечення конституційної законності в державі.

2. Завданнями Конституційного Суду є забезпечення відповідності законів та інших актів органів законодавчої і виконавчої влади, а також законів у випадках, передбачених Конституцією України і цим Законом.

Стаття 3. Законодавство про Конституційний Суд.

Повноваження Конституційного Суду визначаються Конституцією України та цим Законом. Організація, повноваження Конституційного Суду визначаються Конституцією України, цим Законом і Законом України про конституційне судочництво.

Стаття 4. Основні принципи діяльності Конституційного Суду.

Конституційний Суд здійснює свою діяльність на основі принципів: законності, незалежності, колегіальності, гласності, повноти розгляду справи та об'єктивності прийнятих рішень.

Стаття 5. Склад та порядок формування Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд складається з Голови, двох заступників Голови і 12 членів Конституційного Суду.

2. Судді Конституційного Суду обираються Верховною Радою України на 10 років по закінченню терміну повноважень судді продовжує виконувати свої обов'язки до обрання нового судді. Повторне обрання судді не допускається.

3. При достроковому звільненні судді судді обираються не пізніше трьох місяців.

4. Пропозиції про персональний склад суддів представляють Голова Верховної Ради України та Президент України у рівній кількості, за поданням у разі незаявлення згоди кандидатури подаються у відповідності до Конституції України.

5. Кандидатури на посади суддів Конституційного Суду попередньо обговорюються на засіданнях постійних комісій Верховної Ради України. Голова кожної член Конституційного Суду обирається в індивідуальному порядку шляхом таємного голосування.

ГЛАВА 2

СТАТУС СУДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 6. Вимоги до судді Конституційного Суду.

1. До складу Конституційного Суду може бути обраним громадянин України,

який має виборчі права, досяг на день обрання не менше 40 років і має вищу юридичну освіту, стає практичним, науковою або педагогічною діяльністю в галузі права не менше як 15 років.

2. Судді Конституційного Суду не можуть бути народними депутатами України, належати до будь-яких політичних партій і рухів, входити до складу органів державної виконавчої влади, інших державних органів, займатись підприємництвом та іншою діяльністю, яка заважає виконанню у вільний від роботи час.

Стаття 7. Пристаг судді Конституційного Суду.

1. Судді Конституційного Суду при вступі на посаду приносять присягу такому змісту: «Урочисто присягаю чесно і сумлінно виконувати високі обов'язки судді Конституційного Суду України, поважати і захищати права і свободи людини, Конституції України та Верховне і Основного Закону, зберігати службову таємницю».

2. Приведення до присяги проводиться Головою Верховної Ради на пленарному засіданні Верховної Ради.

Стаття 8. Судді Конституційного Суду України.

1. Судді Конституційного Суду здійснюють підготовку питань на розгляд Суду.

2. Судді Конституційного Суду вправі втручатися від державних органів, органів місцевого і регіонального самоврядування, установ, організацій, підприємств, їхніх посадових осіб, об'єднань громадян, будівельних документів та іншої інформації, що відноситься до розгляду в Суді, а також заслуховувати з цих питань пояснення відповідних посадових осіб.

Ухвалення від видачі документів, подання інформації або відмовлення від подання пояснень Суду переслідують за законом.

3. Судді Конституційного Суду користуються правом вищого голосу при прийнятті рішень і постановленні висновків.

4. Судді Конституційного Суду мають вправу публічно висловлювати свою думку з питань неконституційності актів незаконності актів, питання про які знаходяться на розгляді Суду.

Стаття 9. Голова Конституційного Суду України.

1. До повноважень Голови Конституційного Суду входять:

1) організація діяльності Конституційного Суду України;

2) керівництво підготовкою справ та інших питань до розгляду на засіданнях Конституційного Суду;

3) скликання Конституційного Суду за власною ініціативою або за пропозицією не менш як п'яти суддів Конституційного Суду, внесення на його розгляд питань і головування в засіданнях Конституційного Суду;

4) інформування Верховної Ради України про стан конституційної законності в Республіці;

5) організація роботи апарату Конституційного Суду;

6) подання на затвердження Конституційного Суду кандидатури Секретаря Конституційного Суду.

7) прийом збільшення помічників-консультантів та

інших працівників апарату Конституційного Суду, надання відповідних наказів і розпоряджень.

8) здійснення інших повноважень у відповідності до законодавства про Конституційний Суд.

2. Голова Конституційного Суду є розпорядником бюджетних асигнувань на утримання і забезпечення діяльності Конституційного Суду.

Стаття 10. Заступники Голови Конституційного Суду України.

1. Заступник Голови Конституційного Суду України виконує за дорученням Голови Конституційного Суду окремі його функції і заступає йому у випадках його відсутності або неможливості здійснення ним своїх повноважень.

2. У разі коли заступник Голови Конституційного Суду виконує обов'язки Голови у зв'язку з тим не може виконувати своїх функцій, виконання його обов'язків переходить до найстаршого за віком судді Конституційного Суду.

Стаття 11. Секретар Конституційного Суду.

1. Секретар Конституційного Суду України обирається на засіданні Конституційного Суду строком на п'ять років з числа членів Конституційного Суду на протязі одного місяця з дня обрання першого складу Суду або відкриття вакансії.

2. Секретар Конституційного Суду користується правами і несе обов'язки судді Конституційного Суду.

3. Повноваження Секретаря Конституційного Суду призначаються на рішенням Конституційного Суду.

Стаття 12. Дострокове припинення повноважень особи, обраної до Конституційного Суду України.

1. Повноваження судді Конституційного Суду припиняються в частині 6 п. 1 його проханням про відставку.

2. Втрата громадянства.

3. Досягнення ним 65 річного віку.

4. Порухання присяги.

5. Порухання римою, зазначеної в частині 2 статті 6 цього Закону.

6. Внесення щодо нього обвинувального вердикту суду, який набрав чинності.

7. Рішення про припинення повноважень судді Конституційного Суду приймає Верховна Рада України за поданням Голови.

Стаття 13. Припинення повноважень Голови, заступників Голови Конституційного Суду.

1. За наявності прохання Голови, заступника Голови можуть бути звільнені з цієї посади, що не позбавляє їх повноважень судді Конституційного Суду.

2. У випадках припинення повноважень осіб, зазначених в частині 1 цієї статті, вибори на ці посади здійснюються в порядку, передбаченому Законом.

ГЛАВА 3

ПОВНОВАЖЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 14. Справи, що розглядаються Судом.

1. Конституційний Суд приймає до свого провадження справи з питань невідповідності Конституції:

1) чинних законів України та інших актів, прийнятих Верховною Радою;

2) прийнятих, але не введених в дію законів та інших актів Верховної Ради;

3) розглядає також справи про невідповідність Конституції і законів України:

1) у разі розпоряджень Президента України;

2) постанов Президії Верховної Ради України;

3) законів та інших актів, прийнятих Верховною Радою Республіки Крим та її Президією;

4) постанов і розпоряджень Кабінету Міністрів України та Кабінету Міністрів Республіки Крим.

3. Конституційний Суд розглядає також справи, подані з:

1) порушенням компетенції органів і осіб державної влади, зазначених в Конституції України;

2) порушенням розподілу встановленої Конституцією України та Конституцією Республіки Крим компетенції місцевих Рад різного рівня, а також компетенції місцевих Рад і органів державної виконавчої влади;

3) законністю призначення виборів і референдумів.

4. Предметом розгляду Конституційного Суду можуть бути справи про визнання нечинними нормативних актів, прийнятих органами законодавчої і виконавчої влади, зазначеними в Конституції України, з порушенням процедури їх прийняття, передбаченою Конституцією України.

5. До компетенції Конституційного Суду відносяться справи про невідповідність Конституції України та міжнародним актам, визнанням Україною, будь-якого закону або іншого нормативного акта, що порушує конституційні права і свободи людини.

6. Конституційний Суд розглядає спори також між національно-територіальними і територіальними утвореннями України з питань, які регулюються Конституцією України та Конституцією Республіки Крим.

7. Конституційний Суд за поданням Верховної Ради України дає висновок про додержання Президентом, Прем'єр-міністром та іншими членами Уряду, Головою Верховного Суду, Головою Вищого арбітражного суду, Ге-

неральним прокурором, а також дипломатичними та іншими представниками України Конституції і законів України, у випадках порушення питання про дострокове припинення їх повноважень.

8. Конституційний Суд дає висновок про відповідність Конституції України міжнародних договорів і угод, поданих до Верховної Ради на ратифікацію.

9. Конституційний Суд розглядає питання про конституційність діяльності і примусовий розпуск (ліквідацію) політичних партій, міжнародних та всеукраїнських громадських організацій, що діють в Україні.

10. Компетенція Конституційного Суду не поширюється на рішення, вироки, ухвали, постанови судових органів, а також постанови органів попереднього розслідування та прокуратури по конкретних справах.

ГЛАВА 4

ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 15. Право внесення питань на розгляд Конституційного Суду.

Правом вносити питання на розгляд Конституційного Суду України користуються:

Президент України, Голова Верховної Ради України;

одна п'ята народних депутатів України від загального складу Верховної Ради, встановленого Конституцією, постійна комісія Верховної Ради України;

Кабінет Міністрів України;

Кабінет Міністрів Республіки Крим.

Верховний Суд України; Вищий арбітражний суд України;

Генеральний прокурор України.

Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Стаття 16. Відмова у порушенні провадження в Конституційному Суді.

Конституційний Суд відмовляє у порушенні провадження, якщо заява не підлягає розгляду в Конституційному Суді, а також якщо вона подана неналежним ор-

ганом або неналежним способом.

Стаття 17. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 18. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 19. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 20. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 21. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 22. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 23. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 24. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 25. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

Стаття 26. Завдання розгляду Конституційного Суду.

1. Конституційний Суд веде ведення судової діяльності, висновок, втручати від конституційної і виконавчої влади, об'єднань громадян, інших осіб, учасників забезпечення, що стосуються в знаходиться в я.

2. Конституційний Суд має право, інших осіб, учасників забезпечення, і повний розгляд.

3. Відмова про державних органів, громадських організацій, подання Конституційного Суду необхідних та іншої інформації, що стосуються в знаходиться в я.

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону України «Про Конституційний Суд»

Верховна Рада України постановляє:

1. Закон України «Про Конституційний Суд» ввести в дію з дня його опублікування.

2. Вибори Конституційного Суду України провести в червні 1992 року.

3. Кабінету Міністрів України виконати до 1 липня 1992 року питання про на-

дання Конституційному Суду відповідного службового приміщення і транспорту та інших матеріально-технічних ресурсів до забезпечення його діяльності.

4. Голові Конституційного Суду України подати на затвердження Верховної Ради України пропозиції щодо штату, посадових окладів суддів та інших працівників Конституційного Суду.

Голова Верховної Ради України

І. ПЛОЩ

м. Київ
3 червня 1992 року

ЗАКОН УКРАЇНИ

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ

рату
ви-
зів і

овно-
до
ститу-

йного
бюд-
утри-
диль-
Суду.

и Го-
Суду

Кон-
раїни.
Голо-
ду ок-
упадає
о від-
авності
овно-

упинні
го Су-
не мо-
функ-
ов'яз-
истар-
онсти-

р Кон-
ституцій-
раєть-
ституцій-
п'ять
онсти-
ротязі
орання
або

ституцій-
пра-
судді

крета-
Суду
внесенням

рокове
нажен-
ститу-

судді
при

ро від-
ства.
65-рі-

инен-
Кон-
риймає
ни за

инення
заступ-
ційно-

охання
Голови
льнені
позбав-
судді

инення
назначе-
статті,
дійсно-
едбаче

ня ого
и

и, що

и Суд
провад-
не н-
ції.

України
иятих

2) прийнятих, але не вве-
дених в дію законів та ін-
ших актів Верховної Ради.

2. Конституційний Суд
розглядає також справи про
невідповідність Конституції і
законів України:

1) указів і розпоряджень
Президента України;

2) постанов Президії Вер-
ховної Ради України;

3) законів та інших актів,
прийнятих Верховною Ра-
дою Республіки Крим та її
Президією;

4) постанов і розпоряд-
жень Кабінету Міністрів Ук-
раїни та Кабінету Міністрів
Республіки Крим.

3. Конституційний Суд
розглядає також справи, по-
винні розглядати:

1) порушенням компетен-
ції органами і особами дер-
жавної влади, зазначеними в
Конституції України;

2) порушенням розподілу
встановленої Конституцією
України та Конституцією
Республіки Крим компетен-
ції місцевих Рад різного рів-
ня, а також компетенції міс-
цевих Рад і органів держав-
ної виконавчої влади;

3) законністю призначен-
ня виборів і референдумів.

4. Предметом розгляду
Конституційного Суду мо-
жуть бути справи про виз-
нання нечинними норматив-
них актів, прийнятих органа-
ми законодавчої і виконавчої
влади, визначеними в Кон-
ституції України, з порушен-
ням процедури їх прийняття,
передбаченою Конституцією
України.

5. До компетенції Консти-
туційного Суду відносяться
справи про невідповідність
Конституції України та між-
народним актам, визнанням
Україною, будь-якого зако-
ну або іншого нормативного
акта, що порушує консти-
туційні права і свободи лю-
дини.

6. Конституційний Суд
розглядає спори також між
національно-територіальними
і територіальними утворен-
нями України з питань, які
регулюються Конституцією
України та Конституцією Рес-
публіки Крим.

7. Конституційний Суд за
поданням Верховної Ради
України дає висновок про
дотримання Президентом,
Прем'єр-міністром та іншими
членами Уряду, Головою Ве-
рховного Суду, Головою Ви-
щого арбітражного суду, Ге-

неральним прокурором, а та-
кож дипломатичними та ін-
шими представниками Укра-
їни Конституції і законів
України у випадках пору-
шення питання про дотро-
кове припинення їх повнова-
жень.

8. Конституційний Суд дає
висновок про відповідність
Конституції України між-
народних договорів і угод,
поданих до Верховної Ради
на ратифікацію.

9. Конституційний Суд
розглядає питання про кон-
ституційність діяльності і
примусовий розпуск (лікві-
дацію) політичних партій,
міжнародних та всеукраїнсь-
ких громадських організацій,
що діють в Україні.

10. Компетенція Консти-
туційного Суду не поширює-
ся на рішення, вирoki, ух-
вали, постанови судових ор-
ганів, а також постанови ор-
ганів попереднього розсліду-
вання та прокуратури по
конкретних справах.

ГЛАВА 4 ПРАВОВІ ОСНОВИ ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 15. Право внесен-
ня питань на розгляд Кон-
ституційного Суду

Правом вносити питання
на розгляд Конституційного
Суду України користуються:

Президент України;

Голова Верховної Ради
України;

одна п'ята народних депу-
татів України від загального
складу Верховної Ради,
встановленого Конституцією;

Постійна комісія Верхов-
ної Ради України;

Верховна Рада Республіки
Крим;

Кабінет Міністрів Укра-
їни;

Кабінет Міністрів Респуб-
ліки Крим;

Верховний Суд України;

Вищий арбітражний суд
України;

Генеральний прокурор Ук-
раїни.

Уповноважений Верховної
Ради України з прав люди-
ни.

Стаття 16. Відмова у по-
рушенні провадження в Кон-
ституційному Суді

Конституційний Суд від-
мовляє у порушенні провад-
ження, якщо заява не під-
лягає розгляду в Конститу-
ційному Суді, а також якщо
вона подана неналежним ор-

ганом або неналежною по-
садовою особою.

Стаття 17. Забезпечення
повноти розгляду справи
Конституційним Судом

1. Конституційний Суд
для ведення судових справ і
дачі висновків має право
витребувати від органів за-
конодавчої і виконавчої вла-
ди, об'єднань громадян і ок-
ремих громадян будь-які до-
кументи та іншу інформацію,
що стосується справи, яка
знаходиться в його провад-
женні.

2. Конституційний Суд
має право чекати, експер-
тизати посадових осіб,
інших осіб, участь яких мо-
же забезпечити об'єктивний
і повний розгляд справи.

3. Відмова посадових осіб
державних органів і гро-
мадських організацій, а та-
кож громадян від явки в суд
і подання Конституційному
Суду необхідних документів
та іншої інформації, а та-
кож повідомлення ними не-
правдивих даних або умисне
приховання їх тягне за со-
бою відповідальність за чин-
ним законодавством.

Стаття 18. Засідання Кон-
ституційного Суду

1. У засіданні Консти-
туційного Суду головує Голо-
ва Конституційного Суду і
його заступник. Засідання
Конституційного Суду пра-
вомочне, якщо присутні не
менше 2/3 складу Суду, виз-
наченого в Конституції Ук-
раїни.

2. Засідання Суду про-
диться відкрито і гласно, за
винятком випадків, коли це
суперечить інтересам держа-
ви. Учасники судового засі-
дання повідомляються про
час розгляду справи.

3. У засіданні Консти-
туційного Суду можуть брати
участь Президент України,
Голова Верховної Ради Ук-
раїни та його заступники,
голови постійних комісій
Верховної Ради, Голова Ве-
рховного Суду України, Голо-
ва Вищого арбітражного су-
ду, Міністр юстиції України,
Генеральний прокурор Укра-
їни, Уповноважений Верхо-
вною Радою України з про-
людини.

4. Засідання су-
ди може брати участь також
особа, щодо порушення кон-
ституційних прав якої розг-
лядається справа.

Стаття 19. Межі вирішен-
ня справи Конституційним
Судом

1. Конституційний Суд ви-
носить рішення з питань,
які порушені в заяві щодо
нормативного акта або ок-
ремих норм, конституцій-
ність чи законність яких
піддається сумніву.

2. Якщо при розгляді
справи буде виявлена невід-
повідність інших норм або
актів, які в ході розгляду
справи оцінювались Консти-
туційним Судом, він вино-
сить рішення щодо некон-
ституційності чи невідповід-
ності законам акта або його
окремих норм.

3. Частина акта, не виз-
нана неконституційною чи
незаконною, залишається
чинною, якщо інше не за-
значене в рішенні Конститу-
ційного Суду.

ГЛАВА 5
РІШЕННЯ І ВИСНОВКИ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ

Стаття 20. Вимоги до рі-
шень і висновків Конститу-
ційного Суду

1. Рішення Конституцій-
ного Суду повинно містити
відповідь на питання про
відповідність чи невідповід-
ність Конституції України
та міжнародним актам, ра-

тифікованим Україною, роз-
глядуваних Судом актів.

2. Рішення Конституцій-
ного Суду повинно бути мо-
тивованим і постановляється
відкритим голосуванням
на засіданні більшістю голо-
сів від загального складу
суддів, визначеного в Кон-
ституції. Судді не мають пра-
ва утримуватися від голо-
сування.

3. Постановлене рішення
викладається у письмовій
формі, підписується всім
присутнім на відповідному
засіданні складом Суду, про-
голошується публічно і є
остаточним.

4. Рішення Конституцій-
ного Суду може бути пере-
глянуто лише самим Консти-
туційним Судом за вимогою
не менше двох третин від
загальної кількості його суд-
дів.

5. Висновки Конституцій-
ного Суду приймаються біль-
шістю голосів від загально-
го складу суддів Конститу-
ційного Суду і повинні від-
повідати вимогам, передба-
чених у частинах 1, 2, 3 цієї
статті.

Висновок Конституційного
Суду може бути перегляну-
то лише самим Конституцій-
ним Судом за вимогою не
менше двох третин від за-
гальної кількості його суд-
дів.

Стаття 21. Окрема думка
судді Конституційного
Суду

Конституційного
Суду, не згодний з рішен-
ням або висновком Консти-
туційного Суду, має право
викласти свою окрему дум-
ку в письмовій формі, яка
додається до рішення або
висновку Конституційного
Суду і є його складовою ча-
стиною.

Стаття 22. Обов'язковість
рішень Конституційного Су-
ду

1. Рішення Конституцій-
ного Суду підлягають безу-
мовному виконанню всіма
державними органами, орга-
нами місцевого і регіональ-
ного самоврядування, уста-
новами, організаціями, під-
приємствами, їх посадовими
особами, об'єднаннями гро-
мадян та громадянами.

2. Конституційний Суд у
разі невідповідності законів
чи інших нормативних актів
або їх окремих положень
Конституції і законам Укра-
їни чи належним чином укла-
деним і ратифікованим між-
народним договорам і уго-
дам, визнає їх нечинними з
моменту введення їх у дію.

3. Правовідносини, які
виникли внаслідок неправо-
чинного акта, регулюються
органом, який прийняв та-
кий акт, а в разі неспромож-
ності за його клопотан-
ням компетентним вищестоя-
щим органом.

Стаття 23. Відповідаль-
ність за невиконання ріше-
ння Конституційного Суду

Невиконання рішення Кон-
ституційного Суду є дією
проти держави, за яку на-
ступає відповідальність згід-
но чинного законодавства.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ
ДІЯЛЬНОСТІ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

ГЛАВА 6
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ
КОНСТИТУЦІЙНОГО
СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 24. Фінансування
Конституційного Суду

Конституційний Суд Ук-
раїни фінансується з дер-
жавного бюджету України
окремою строкою. Обсяг
фінансування встановлює-
ся Верховною Радою Укра-

ни за поданням Голови Кон-
ституційного Суду.

Стаття 25. Публікація ак-
тів та інших матеріалів Кон-
ституційного Суду

Рішення і висновки Кон-
ституційного Суду публіку-
ються у «Відомостях Вер-
ховної Ради України» окре-
мим розділом «Конституцій-
ний Суд України» та в га-
зеті «Голос України».

Стаття 26. Основи провад-
ження конституційного судоч-
инства

Правовою основою для
провадження конституційно-
го судочинства є Конституція
України, цей Закон і Закон
«Про конституційне судоч-
ництво».

Стаття 27. Регламент
Конституційного Суду

1. Внутрішні питання
діяльності Конституційного
Суду України, його Секре-
таріату, порядок діловодст-
ва, вимоги до персоналу
Конституційного Суду та
правила внутрішнього розпо-
рядку визначаються Регла-
ментом Конституційного Су-
ду, який затверджується
Конституційним Судом і
публікується.

2. Регламент Конституцій-
ного Суду та інші норматив-
ні акти, що регулюють діяль-
ність Суду, є похідними нор-
мами і не можуть суперечи-
ти чинним законам чи змі-
нювати сутність проваджен-
ня конституційного судочин-
ства.

ГЛАВА 7
АПАРАТ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 28. Секретаріат
Конституційного Суду

1. Організаційну, інформа-
ційно-довідкову та іншу ро-
боту по обслуговуванню Кон-
ституційного Суду здійснює
Секретаріат Конституційно-
го Суду, який діє під керівни-
цтвом Секретаря Конститу-
ційного Суду.

2. Положення про Секре-
таріат Конституційного Суду,
його структура і штати в
межах виділеного бюджету
затверджуються Головою
Конституційного Суду.

3. Керівник Секретаріату
Конституційного Суду при-
значається Головою Конститу-
ційного Суду і виконує такі
функції:

здійснює безпосереднє ке-
рівництво роботою Секретарі-
ату Конституційного Суду,
розробляє і подає на затверд-
ження Голови Конституцій-
ного Суду України положен-
ня про відділи та служби
підрозділів Секретаріату,
контролює їх виконання;

здійснює організаційне
забезпечення підготовки за-
сідань Конституційного Суду,
ведення протоколу судового
засідання, підписує його і
рішення Конституційного Су-
ду, несе відповідальність за
їх достовірність.

РОЗДІЛ 3. ГАРАНТІЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СУДДІВ КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

ГЛАВА 8
ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СУДДІВ
КОНСТИТУЦІЙНОГО
СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 29. Незалежність
Конституційного Суду

1. Конституційний Суд та
його судді у своїй діяльності
незалежні, користуються

всією повнотою по-
наданих їм Консти-
тації та цим Зако-
ди Конституційний
при виконанні сво-
ків підкоряються
Конституції Укра-

2. Будь-яке втру-
чання в діяльність Консти-
туційного Суду не допускає-
не за собою відповід-
передбачену зако-

Стаття 30. Непідкор-
ність суддів Конституцій-
ного Суду

1. На суддів Кон-
ституційного Суду пошир-
юється гарантія недоторкан-
ності для наро-
дів України. Во-
бути позбавлені у
згодою Верховної
раїни.

2. Судді Консти-
туційного Суду не можуть
тягнутися до будь-якої
відповідальності за
ними думки чи по-
при розгляді спра-
няті рішення в Ко-
ному Суді.

3. Повноважені
Конституційного Суду
громадянські пра-
жуть бути обме-
введенні військово-
звичайного стану.

4. Судді Консти-
туційного Суду не можуть
бути до криміналь-
ної відповідальності, ареш-
тудані будь-яким
ходам, що обмежу-
права і свободу, а
ходам адмініс-
стягнення, що на-
в судовому поряд-
передньої згоди
Ради України.

Стаття 31. Соціальне
забезпечення суддів
Конституційного Суду

1. Судді Консти-
туційного Суду за свою служ-
бують заробітну
мір, якої встановлює
Верховною Радою

2. Судді Консти-
туційного Суду, який не ма-
є, Києві або потр-
шення житлових у-
ніше шести міся-
його обрання над-
рядковане житло
до житлового зак-

ГЛАВА 9
СИМВОЛ
МІСЦЕЗНАХОД
І ПЕЧАТ
КОНСТИТУЦІЙНОГО
СУДУ УКРАЇНИ

Стаття 32. Символ
влади Конституційного
Суду України

1. В залі засідань
Конституційного Суду Ук-
раїни розміщується зображе-
ння герба
встановлюється
прапор України.

2. Судді Консти-
туційного Суду України
посвідчення, нагрудні
і мантія, зразки
верджуються Пре-
суду України

Стаття 33. Мова
вирішення Конституцій-
ного Суду України

Місцезнаходження
Конституційного Суду
місто Київ.

Стаття 34. Печатка
Конституційного Суду
України

Конституційний
ни має печатку
ням Державного
раїни і своїм
ням.

Президент
Л. КИ

м. Київ
3 червня 1992

ПОСТАНОВА

Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону

України «Про Конституційний Суд»

Верховна Рада України
постановляє:

1. Закон України «Про
Конституційний Суд» вве-
сти в дію з дня його опублі-
кування.

2. Вибори Конституційно-
го Суду України провести в
червні 1992 року.

3. Кабінету Міністрів Ук-
раїни вирішити до 1 липня
1992 року питання про на-

дання Конституційному Су-
д відповідного службового при-
міщення і транспорту та ін-
ших матеріально-технічних
ресурсів по забезпеченню його
діяльності.

4. Голови Конституційного
Суду України подати на зат-
вердження Верховної Ради
України пропозиції щодо
штату, посадових окладів
суддів та інших працівників
Конституційного Суду.

Голова Верховної Ради України
І. ПЛЮЩ

м. Київ
3 червня 1992 року

2 липня 1992 року. № 123 (373)

Робіть свій бізнес, панове!

Представник Президента в Києві Іван Салій несподівано вилетів на Кримський півострів. Як з'ясувалося, не мирити і не ділити, а допомогти — з головою державної адміністрації Севастополя Іваном Ермаковим про відкриття авіалінії. Васильків — Бельбек.

Для тих, хто погано знає географію: Васильків — містечко під Києвом, а Бельбек — під Севастополем. Проте, суть в іншому. Аеропорт «Київ» уже не в змозі «перетравити» перевезення, які вже склалися, а Севас-

Добра вість

ІВАН ІВАНА ЗРОЗУМІЄ

тополь узагалі не має цивільного аеропорту. Зате воєнних аеродромів аж три — Бельбек, Кача, Форос.

Бельбек прославився тим, що саме на ньому приземлився літак екс-президента ко-

лишнього СРСР Михайла Горбачова.

Зібралися два представники Президента України, два Івани і вирішили: якщо Бельбек прийматиме Президента, то вже киян та севастопольців і поготів зможе. А під Києвом свій Бельбек — воєнний аеродром у Василькові.

Отож, з 1 серпня відкривається нове повітряне сполучення Васильків — Бельбек.

Валентина ПИСАНСЬКА.
Київ.

Презентація

Є КОМУ СКАЗАТИ «ОЙ...»

Коли українець у розпачі, він часом вигукне: «Ой, леле!». Лель був богом кохання у давніх слов'ян, а українець найчастіше (темпераментний же народ) буває в розпачі саме від кохання, отож він так і каже: ой, каже, Леле...

Так ось, вийшов перший номер нового журналу «Лель».

Журнал щомісячний і призначений для сімейного читання, а це надзвичайно важливо, бо в сучасних сім'ях ойкають не лише батьки, а й діти, то хай вже ойкають разом. А ойкають є над чим: пречудові фото високого еротичного класу (О. Задрака) чудові малюнки (Волха Сло. вовежа, Р. Сахалтєв, О. Мі. хнушов), а автори які — від Боначчо до Мстислави Чайки! Ну, і різні там поради, гороскопи і таке інше. Ага, вперше (вперше!) публікуються українські сороміцькі ве. сильні пісні у записах М. Масимовича.

Залишається додати, що «Лель» засновано С. Чирковим та фірмою «Довіра».

Перший номер вийшов настільки енциклопедичним, аж думаєш собі: про що вони думали писатимуть!

Ой, леле...

Христорф ГРУША.

Бюрократичний детектив

ВОДИЛИ ЗА НІС ВЕТЕРАНІВ

Члени житлово-будівельного кооперативу «Шовковик-13» за власні кошти два роки поспіль не можуть звести собі житло. Ось що розповідає голова кооперативу — Тасія ХУДЯРКО:

— Наш кооператив сформовано рішенням Київського міськвиконкому ще 30 грудня 1990 року. Але через ліній електропередач не могло вестися будівництво. Через рік приймається рішення міськвиконкому, за яким управління ЖБК мало закрити

З конфіденціальних джерел

ВЕРТОЛЮТИ РОСІЇ ВРУТЬСЯ ДО ПРИДНІСТРОВ'

Як стало відомо з добре поінформованих джерел у Міністерстві оборони України, Росія зробила спробу перегнати через територію України до Придністров'я ескадрилью бойових вертольотів. Діями керівництво Міністерства Російської Федерації звернулося за проханням дозволити такий переліт з дозаправкою в місті Олександрії Кіровоградської області. Україна відмовила московським генералам, мотивуючи це відсутністю в Олександрії пального. Але хіба лише це стало причиною відмови? Чи не варто було б це раз нагадати російським керівникам, а Росії, що Україна не дозволить перевозити через її територію техніку і зброю, якою намагаються підтримувати придністровську пожежу?

Валентин ЛАВУНСЬКИЙ.

Прецедент

ЦУКРОВИЙ БУНТ

Минулої суботи розлючений натовп — приблизно чоловік 150, утримував до припинення Залізничної районної державної адміністрації Києва. Гнів був викликаний тим, що в один з гастрономів «викинули» три тонни цукру, якого не вистачило для всіх.

Заржучючи рознести припинення на друзки, учасники цукрового бунту вимагали отоварити їхні талони.

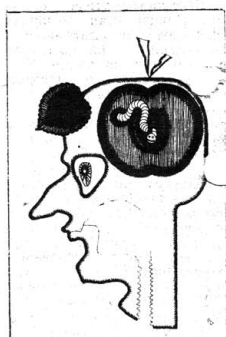
Як офіційно повідомив заступник голови районної адміністрації Іван Сидоров, людей вдалося заспокоїти полюбовною бесідою.

Але з неофіційних джерел нашому кореспонденту вдалося з'ясувати, що бесіда тут ні до чого: талони все ж були отоварені зі складів недостатнього запасу штабу цн.

ЩЕ РАЗ ПРО ГАЗ

Сьогодні на Донбасі відомо 20 газових родовищ та 5 нафтових. Як офіційно родовища газу — порівняно невеликі: від 1 до 5 мільярдів кубометрів. Ціни розраховані на довічне використання, а не на довічне використання газу, по-близьку від споживача і компант.

Про це повідомив завідувач кафедрою розвідки корисних копалин Донецького політехнічного інституту, доктор гео-

вільної оборони. Адже іншого цукру в районі нема...

Отже, частині жителів Залізничного району столиці вдалося сминувати край коври на себе. Цього разу — цукрової.

Ольга ГУТВАРЕЦЬ
Мал. Володимир Васильковцев.

Київ.

Коротко

лого-мінералогічних наук професор Б. Панов.
Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

...І ПРО ЗОЛОТО

В Житомирі поширилися чутки, що на трамвайному відізку вулиці Бориса Теня шукають золото. Та його ще не знайдено. Вулицю перекрили реч монтинг.

Володимир ЛІЗА.
Житомир.

І ДЛЯ КУЛЬТУРИ, І ДЛЯ КУЛЬТУРИ

Компромісу досягнуто між сумською обласною філармонією і сумським спархальним управлінням у суперечці за право володіти Троїцьким собором. У кожній зі сторін вагомий аргументи на свою користь: культура громадськість виступає за збереження в соборі Будинку орган.

Зверніть увагу

ЯК ГАРТУЄТЬСЯ МЕТАЛ

Головною подією червня для бізнесових структур України стала нарада мінералогічного синдикату «Метал України», що відбулася в Донецькій області. Тут було прийнято два рішення, здатних, у разі реалізації, вплинути на розвиток економічних процесів.

Перше — обов'язкова пріоритетна реалізація металу тільки через біржі, що входить у синдикат, і можливість у зв'язку з цим розробити єдиний ціновий політичний Метал проєкта: формування реальних цін, вивчення ринку металів. Так можна буде впливати, з одного боку — на демпінг, з другого — на невідповідне завищення цін.

Друге — добитися від керівництва республіки дозволу отримати генеральні ліцензії й відповідних квот на торгівлю металом. Якщо уряд і синдикат зуміють домовитися, виграють усі. Практика це підтверджує. Уряд зможе через синдикат з'ясувати реальні обсяги й ціни на метал заради його раціонального використання, формування цінової політики металів з урахуванням сьогоденних реалій. А синдикат зможе розширити ринок, зміцнюючи тим самим інтерес до української металургії за межами України. Вже сьогодні про готовність до співробітництва заявили міжнародне акціонерне товариство «Російські сплави» консорціум «Рус», бізнесові та виробничі об'єднання Вілорусі, Північного Кавказу, інших регіонів.

Репліка

ПРИМУСОВА МОДЕРНИЗАЦІЯ

Дуже здивувався директор Кіровоградської швейної фабрики В. Курбатов, отримавши з ВО «Вторгормет» «бонусу» з виногою: здати 22 тис. металолому.

Агентство «Делова жизнь».

— Та якщо б ми здали нашу усе наше устаткування, то й тоді цього завдання не виконали б, — зазначає директор. — Де ж узяти стільки спідзаних швейних машин? Коштів на зарплату не вистачає, не те що на модернізацію!

Проте цей аргумент не зворушив ні арбітраж, ні торговельців. Завдання доведеться виконувати. Але за рахунок чого? І який мотивацій мож- на пояснити таке безпорадне втручання у внутрішні справи підприємства?

Микола ВОЛОК.
Кіровоград.

РІШУЧИЙ КРОК ПРЕЗИДЕНТА

Обговорення політичної ситуації в Нагірному Карабасі триває в парламенті Вірменії вже третій тиждень. Депутати приступили до дебату про визнання Вірменією незалежності Нагірного Карабаської Республіки. Це питання виключило до порядку денного під тиском парламентської опозиції, яка об'єднує сім із восьми фракцій.

Однак через деякий час робота Верховної Ради була припинена. За словами Тер-Петросяна, котрий виступив перед депутатами, парламентарії не зрозуміли всієї складності ситуації довкола Нагірного Карабаху і поспішають з прийняттям рішення. Крім того, Президент вважає, що у Верховній Раді перемогла лінія на продовження війни, з чим він не може погодитися.

Виступаючи по вірменському телебаченню, Тер-Петро-

Гортаючи зарубіжну пресу

У парламентах світу

сян поклав усю відповідальність за загострення ситуації в парламенті та республіці на одну з традиційних вірменських партій «Дашнакцутюн», довола якої, на його думку, й об'єдналась опозиція. Президент звинуватив цю політичну організацію у співробітництві з КДБ та нехтуванні національними інтересами. Голова Вірменської

Погляд

Фото ІТАР — ТАРС.

«В АТМОСФЕРІ РОЗВАЖЛИВОСТІ ТА ВЗАЄМНИХ ПОСТУПОК»

Підписана у Дагомісі Бомісом Бльїцином та Леонідом Кравчуком угода визначає політичні рамки справді між державних відносин між Росією та Україною, що розглядають один одного як «дружні держави».

«Монд» (Франція).

Дагоміська угода знаменує перший етап на шляху врегулювання багатовікового конфлікту між Росією та Україною щодо поділу Чорноморського флоту. Погодження віддати Києву таку частину флоту, яку він вимагав, Москва явно йде на більш поступки. Але не варто забувати, що Борис Бльїцин зустрічався з Леонідом Кравчуком лише через кілька днів після свого візиту до Вашингтона. Усім відомо, що незадоволення американців приводить до розповсюдження ядерної зброї, включаючи стратегічну зброю в колишньому СРСР, що перебуває в руках Росії, Білорусії, Казахстану та України. І ніхто не заборонить думати, що Вашингтон натиснув на російського президента, настаючи на тому, щоб він «згадав кутки» у відносинах з Україною. Дійсно, можна сказати, що дві думки, що Борис Бльїцин, котрий досі вважав таку незгідність у відношенні до Чорноморського флоту, пішов на поступку Києву. Не варто також забувати й про те, що Росія серйозно не заклопотана швидким порозумінням становища в Грузії та особливо в Молдові, де Україна, схоже, схильна підтримати Росію. Цей пошук «медового місяця» в російсько-українських відносинах залишає, проте, не вирішеною цілу низку серйозних питань, зокрема питання про Крим.

«Котієн де Пари» (Франція).

Зустріч президентів України та Росії, що її кілька разів переносили, як ні не бачилися вже три місяці, відбулася нарешті в Дагомісі й пройшла в атмосфері розважливості та взаємних поступок. Кожен з президентів розуміє необхідність діяти, граючи на націоналістичних струнах, щоб не дозволити обійти себе крайнім радикалам. Але при цьому вони усвідомлюють, що підтримувати не хочуть партії, які виникли з невеликими дозами. Інакше гору візьме зброя, як у Цхинвалі, Бендері чи Степанакерті. Значного прогресу, як уявляється, було досягнуто у вирішенні питання про поділ Чорноморського флоту. Росіяни стверджують, що знайдено «новий підхід» у розв'язанні цього питання, а українці говорять навіть про «угоду». Після довгих мі-

сяць часто різних висловлювань Борис Бльїцин та Леонід Кравчук вирішили показати, що вони здатні на щось більше, аніж на «боротьбу півнів», у якій їх звинувачує Михайло Горбачов.

«Фігаро» (Франція).

У повідомленні про зустріч в Дагомісі немає жодного натяку на основні спірні проблеми між двома країнами, що стосуються долі Чорноморського флоту... статусу, яку Криму чи наміру України вийти з карбованцевої зони. Одночасно в офіційному тексті містяться осуд на адресу неоконуністичних сил, ворожих демократії та переходу до економічної свободи. Складається враження, що консервативна опозиція, більш рідка в Москві, ніж у Києві, віднині уважатиметься винною у всіх лихах.

«Ліберасьон» (Франція).

Зустріч в Дагомісі доводить прагнення Росії розв'язати питання про її намір домінувати в СНД. Україна, в свою чергу, заперечує бажання вийти зі складу Співдружності, і ця обставина має дуже важливе значення.

«Таймс» (Великобританія).

Президент Росії Б. Бльїцин та президент України Л. Кравчук дійшли згоди щодо найважливішого проблем, що викликала розбіжності й отруєвали відносини між двома країнами від моменту розпаду Радянського Союзу. Це насамперед питання про належність Чорноморського флоту й сплати за боргові зобов'язаннями. Вільність із підписаних ними угод після цілого дня переговорів з угодами в принципі, деталі яких ще треба розробити. Однак лідери двох держав зробили кілька політично важливих проривів у найкритичніших галузях. Так, з питання Чорноморського флоту — одному з найгостріших, що стоять між ними, — президенти погодилися поділити кораблі, але вони разом продовжують викликати фінансову діяльність морських баз... Питання про Кримський півострів, який російські націоналісти вимагають включити до складу Росії, не обговорювалось. Але сам той факт, що претензії Росії на цю важливу територію не ставилися, був значною поступкою, зробленою Бльїцином. Ця сфера економічних угод сприяє тому, щоб координувати економічну політику обох країн. У них, зокрема, підкреслюється, що торгівля між ними ґрунтуватиметься на цінах світового ринку.

«Нью-Йорк таймс» (США).

держави також заявив, що підписав розпорядження про видворення за межі республіки лідера «Дашнакцутюн» Марухяна. У разі негодзи Марухяна з представниками претензійми він може звернутися до суду, підкреслив Тер-Петросян.

Сьогодні у Вірменії склалася досить тривожна ситуація. Багато хто вважає, що конфлікт між республіканською владою та опозицією, загострившись внаслідок останнього кроку Президента, може стати початком громадянської війни у Вірменії.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.

Бреван.

КУПАЄТЬСЯ, ЯК СИР... НА ЛИЖАХ

Відомий вираз «купається, як сир у маслі» довелось до перебороти, щоб пояснити цей змійок. Так ось, не дивуйтеся. У прекрасній Швейцарії, що багата на чудові сир, національні спілки сироварів та лижників вирішили об'єднатися у взаємному спонсорстві. Саме тому швейцарських чемпіонів з лиж Франца Хайнцера та Врені Швайдер зображено на тлі рідних Альп і, головне, з таким просто казковим сиром! Робиться сумно. Хочемо такого спонсора...

Реалії

А З ІРАНОМ КРАЩЕ

Припинено подачу електроенергії від Марійської ДРЕС в Об'єднану енергосистему Середньої Азії та Південного Казахстану.

У такий спосіб енергетики Туркменістану зі згоди уряду республіки вирішили нагадати сусідам про борг за використання електрики. Нині його сума вже перевищила два мільярди карбованців. Вдатися до цього крайнього заходу вирішили влітку, коли припинили подачу електроенергії не буде таким болючим для споживачів.

Борг негативно позначився на фінансовому становищі паливно-енергетичного комплексу Туркменістану. Тільки Марійський ДРЕС споживачі заборували 300 мільйонів карбован-

ців. Відсутність достатніх коштів на обліговісному рахунок електростанції призвела до різкого скорочення будівництва багатьох об'єктів, в тому числі й нового енергоблоку. Станційникам довелося розв'язувати дотримання на поставку обладнання, бо ціна на нього через інфляцію зростає з кожним місяцем.

За цих непростих умов марійські енергетики почали шукати надійних і багатих партнерів. Одним з них найбільш часом може стати Іран, з яким тривають зараз переговори.

Огульбілі

АМАННІЯЗОВА.

Ашгабат.

Експрес-новини

Представники ООН почали розподіл продовольства і ліків у Сараєво. Доставлений в столицю Боснії і Герцеговини 15 тонн гуманітарної допомоги одержать 300 тисяч осіб.

Президент США Буш і прем'єр-міністр Японії Мідзугава зустрілися в Вашингтоні для обговорення торгових перемовин між двома державами. На порядку денному стояли питання торгівлі напівапродуктами, а також розширення японського ринку для американських автомобілів і запчастин. Іншою важливою темою була територіальна суперечка Японії і Росії щодо Курильських островів. Держсекретар США Бейкер підтримав позицію Японії з цього питання.

Представники НАТО і східноєвропейських держав проводять тридцять зустріч у Брюсселі, щоб обговорити впровадження західних методів у системі оборони країн Сходу.

Голова Організації визволення Палестини Арафат заявив, що ізраїльський народ

проголошує за мир, проте реалізація цього побажання залежить від майбутнього прем'єр-міністра Радянської партії Рабіна. Арафат висловив намір заморозити будівництво білої частини поселень на окупованих територіях, крім тих, які мають стратегічне значення.

У столиці Сенегалу Данарі завершили зустріч у верхах Організації африканської єдності (ОАЄ). Її резолюції засудили президента ПАР Де Клерка за нездатність покінчити з расизмом в негритянських поселеннях і закликали членів ОАЄ утриматися від офіційних контактів з Преторією до обрання тимчасового демократичного уряду.

Президент Афганістану Раббани заявив, що його першочерговим завданням є відновлення внутрішньої безпеки та припинення кучинської грабунку у Кабулі. За його словами, нова армія країни складатиметься з місцевих підпіддануваних професійних офіцерів-мусульман.

Подробиці

...І ПРОБЛЕМИ АРАЛУ — СПІЛЬНІ

Зустріч Президентів Казахстану і Узбекистану відбулася в місті Туркестан в південно-західній частині. В результаті переговорів сторонами підписано Договір про дружбу, співробітництво та взаємну допомогу між республіками.

На прес-конференції глави держав підписали документ, який надає можливість для поглиблення двосторонніх зв'язків у сфері політики, економіки, культу-

ри. Договір передбачає спільне вирішення спільних проблем, зокрема проблеми Аралу. Завербає та Каримов також зазначили, що народи Республіки Таджикистан і Афганістан повинні брати участь в кровопролитті. Було заявлено, що для вирішення цього завдання Казахстан і Узбекистан готові надати будь-яку допомогу і безпосередньо співпрацювати.

Тетяна КОСТИНА.

Алма-Ата.

Власкори повідомляють

Кишинів

ВІД КОНТОР ДО САМОГО ПАРЛАМЕНТУ

Зростання корупції в усіх ешелонах влади у Молдові стало головною темою доповіді Комісії про привілеї і допирання законності Ліді Істрату, з якою вона виступила у Верховній Раді республіки.

У доповіді, зокрема, зазначалося, що за минулий рік Молдова експортувала більше продукції і сировини, ніж ввозила з інших країн. Здавалось б, це треба вітати. Але, йдучи далі у доповіді, замість того, щоб закуповувати на вичужені кошти все те, чого республіці бракує, керівники різного рангу купували для особистого користування дорогі побутові техніку, машини іноземного виробництва, ювелірні вироби та інші предметні розкоші.

Вірус корупції уразив і державу, молдовському парламенті, повідомляла Істрату. Деякі з народних депутатів здійснювали дороги зарубіжні поїздки, досі не звітуючи про їх результати. Але, мабуть, найцікавіше полягає в тому, що парламентарії Молдови після прослухання доповіді вирішили... відкласти її обговорення. Чи то факти виявлялись надто пригломашливими, чи то заважали доповідь не такою важливою...

Олександр ТОНЯ.

Бішкек

ВІДРОДЖУЮТЬСЯ «РОЗУМ, ЧЕСТЬ І СОВІСТЬ»

В історичному музеї Бішкека (колишній республіканський філіал центрального музею Леніна в Москві) відбулась установча конференція комуністичної Киргизстану.

Було розглянуто питання про відновлення діяльності комітету, про проект її статуту і програми. Незважаючи на те, що дирекція музею відмовилася надати для проведення цього заходу конференції-зал, засновники серед яких крім 170 загартованих партійців була і група молоді, провели засідання в одному з експозиційних залів. Президію очолюють кілька провідних у недавньому минулому партійних чиновників. Серед них — колишній перший секретар ЦК компартії Киргизстану Масалев.

Присутні на конференції знаєди незаконними припинення після серпневого путчу діяльності республіканської компартії і націоналізацію її майна. Нові партійні документи будуть подані на реєстрацію у Міністерство юстиції. Партію вистежено назвати «Партія комуністів Киргизстану». За ідейну основу взято опубліковані новітні минулого року проекти статуту і програми. Інтернаціоналі на конференції не звучав, однак усі рішення приймалися з більшістюю одностайністю і непохитністю.

Євген ДЕНИСЕНКО.

КОМЕНТАР

до постанови Кабінету Міністрів України
від 30 червня 1992 року № 359

(Закінчення.
Початок на 3-й стор.)

позитивно вплинуть на стан споживчого ринку. Реальні ціни на продовольство мають стимулювати товаровиробників на збільшення обсягів виробництва продуктів харчування. Крім того, товари, які нині подорожчали, вже невигідно буде вивозити для перепродажу за межі України, де вартість їх була набагато вищою.

І наскрінець зазначимо, що й тепер держава повністю не відмовляється від регулювання ціл на окремі види продуктів, у тому числі і продовольство, бо зберігаєть-

ся обмеження на торговельні надбавки, максимальний рівень рентабельності для товаровиробників. Цими важелями можна впливати на формування роздрібних цін. Не слід забувати, що цими диями Верховна Рада і Уряд надали значну фінансову підтримку сільському господарству. Це також стабілізуватиме ціни. Гнучке і регулювання, залежне від собівартості виробництва, повинні забезпечувати й місцеві державні адміністрації, відповідно до Закону про ціни і ціноутворення.

Прес-служба
Прем'єр-міністра України.

У НАЦІОНАЛЬНОМУ БАНКУ

Національним банком України 2 липня 1992 встановлюються наступні курси карбованця і купона до іноземних валют

За одиницю іноземної валюти

Ринковий Офіційний

100 австралійських доларів	9374.00	41.41
100 австрійських шилінгів	1167.00	5.16
100 англійських фунтів	23856.00	105.38
1000 бельгійських франків	3992.00	17.63
100 німецьких марок	8217.00	36.30
100 голландських гульденів	7288.00	32.19
100 датських крон	2139.00	9.45
10000 італійських лір	1087.00	4.80
100 канадських доларів	10498.00	46.37
100 норвезьких крон	2100.00	9.27
100 доларів США	12526.00	55.33
100 фінських марок	3018.00	13.33
100 французьких франків	2444.00	10.79
100 шведських крон	2274.00	10.05
100 швейцарських франків	9140.00	40.37
100 японських ієн	1000.00	4.42
100 євро	16835.00	74.36
1000 іспанських песет	1301.00	5.75
100 грецьких драхм	677.00	2.99
100 ірландських фунтів	21893.00	96.71
100 ісландських крон	229.00	1.01
1 кувейтський динар	434.33	1.92
1000 ліванських фунтів	73.00	0.32
1000 португальських ескудо	987.00	4.36
100 сингапурських доларів	7744.00	34.21
1000 турецьких лір	18.00	0.08
1000 естонських крон	1027.00	—

Комерційні курси клірингових валют по угодах, підписаних до 01.12.91 року

100 доларів США по розрахунках із Афганістаном	55.33
100 доларів США по розрахунках із Іраном	55.33
100 англійських фунтів по розрахунках із Єгиптом	263.45
100 англійських фунтів по розрахунках із Сирією	105.38
100 індійських рупій по розрахунках із Індією	3.15
1 долар США по розрахунках із Індією в 1992 році	125.26

Валютний коефіцієнт купона до карбованця при здійсненні торговельних операцій складає 1.0.

Реклама

У навчальному центрі акціонерного товариства «ОМЕТА Інтер» відбувся перший випуск слухачів курсу «Страховий маркетинг».

31 випускник одержав сертифікат та ліцензію, які дозволяють займатися страховою діяльністю від імені АТ «ОМЕТА Інтер».

За результатами екзаменів були визначені кращі слухачі курсів. Такими визнали Н. Логінову, В. Леонтьєва, З. Голоту, Л. Кочерову, Л. Сичову.

ЗАСНОВНИК —
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047
Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61, 441-89-46;
телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Редакція не завжди поділяє
позицію авторів публікації.
Рукописів не повертаємо.
За точністю викладених фактів
відповідальність несе автор.
Листування з читачами —
тільки на сторінках газети.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО

Газета виходить
5 разів на тиждень
(крім неділі і понеділка)
українською і російською
мовами.
Індекс 60955.
Загальний тираж
437.758.

Комітат друку
навідується «Преса
України»
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50.
Зам. 0311123
1 2 3 4 5 6 7 8 9

Спорт

Реклама

ПОПУЛЯРНИЙ І БАГАТИЙ

Футбол

По 70 тисяч німецьких марок (у перерахунку) отримали гравці футбольного клубу «Монако» за вихід до фіналу розіграшу Кубка кубків. Такі великі гроші платять «карликове князівство» улюбленим команді, у складі якої грають талановиті футболісти з Ліберії, Сенегалу та Кот-д'Івуару.

У клубу багато грошей, бо до числа його меценатів входять чимало високопоставлених осіб князівства, зокрема князь Ренсе, його син принц Альберт. Кожного сезону на потреби клубу виділяється, як повідомляє агентство ДПА, близько 17 мільйонів німецьких марок (в перерахунку), хоч на матчах клубу буває в середньому по п'ять тисяч глядачів.

Команда «Монако» — п'ятиразовий чемпіон, володар Кубка Франції — користується не меншою популярністю і серед французьких прихильників футболу.

— Клуб «Монако» солідніший від мерського клубу «Олімпіка», контракти з ним надійніші і керівництво не таке не-

спокійне, — говорить колишній воротар національної збірної Франції Жан-Люк Еторі.

Згідно з опитом, проведеним серед професіональних футболістів Франції журналом «Франс футбол», більше половини з них хотіли б підписати контракт з «монакським клубом, бо проживання на Лазуровому узбережжі не пов'язане зі сплатою великих податків. Але важливо відзначити й інше: футбольний клуб «Монако» поряд з авторами «Форчула 1» є великим тенісним турніром, що проходить у князівстві, є одним з «магнітів», які притягують світову громадськість до маленької держави.

У багатотисячній команді — багаті болітники. Вони мають звичку літати в одному літаку з командою, коли вона грає на виїзді, зупинятися разом з нею в шикарних готелях.

— Ми «єдиний клуб в Європі, який знає своїх болільників на ім'я», — сказав жартівливо захисник «Монако» Люк Со-

Микола БАВІКІН.
Монте-Карло.

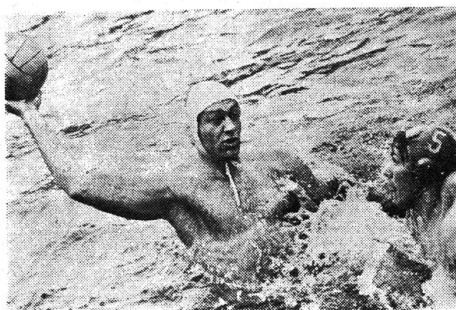
3 ПОТОКУ ПОВІДОМЛЕНЬ

ТЕНІС. Американка Дженніфер Капріеті, перемігши в 1/8 фіналу німійського розіграшу Уімблдонського турніру японку Наоко Савамачу, стала 41-ю тенісисткою в історії, яка заробила понад мільйон доларів. Сума призових грошей у 16-річної Капріеті становить тепер 1021300 доларів. Підрує в цьому «змаганні» Мартіна Навратілова — 17854081 долар. З сорока попередніх мільйонерів 23 продовжують виступати й заробляти гроші.

ФУТБОЛ. Позавчора на Республіканському стадіоні в Києві жіноча національна збірна України з футболу провела свій перший міжнародний матч з командою Молдови. Нічия — 0:0. Українську команду очолює киянин Олександр Чубаров, а допомагають йому в роботі земляки — Володимир Фастівський та Сергій Сопін.

На міжнародному футбольному турнірі, який проходить у Монреалі, стався скандал, до якого причетний клуб «Динамо» (Москва). Московські гравці в команді Колумбії — 2:1. Але в їхньому складі на поле вийшов під іншим прізвиськом гравець Ігор Скіряков, що був раніше дискваліфікований на одну гру. Організатори відлучили Скірякова і тренера динамівців Валерія Газзаєва від подальшої участі в іграх, результат матчу москвичів з колумбійцями анульовано.

Один з найкращих гравців шведського чемпіонату Європи-92 Брайан Лаудруп залишив німецький клуб «Баварія» (Мюнхен). З нового сезону датчанин гратиме в італійській «Фіорентині» (Флоренція). Сума трансферу — 6,5 мільйона доларів.

Атака.

Фото Миколи БОЧКА.

ВНИМАНИЕ!

ПАРОВЫЕ КОТЛЫ СЕРИИ ДЕ, КЕ, ДКВР, Е-1/9 поставляем, производим монтаж, пуско-наладочные работы, капитальный ремонт.

а-накиотитовые фильтры, деаэратори, скоростные подогреватели, экономайзеры блочные, циклоны — в течение трех месяцев со дня заключения договора.

ВОДОГРЕЙНЫЕ КОТЛЫ производительности от 1 до 3 Гкал/час.

ПРОЕКТИРНЫЕ РАБОТЫ по строительству, реконструкции переводу на газовое топливо.

Все это обеспечивает «УКРКОТЛОСЕРВИС» — генеральное представительство Бийского котельного завода в Украине.

Наш адрес: 340045, г. Донецк, ул. Воровского, 10.

Телефон: 66-41-33.

Одесский металлообрабатывающий завод

по прямым договорам:

1. Производит капитальный ремонт:

— экскаваторов ЭО-4121А ЭО-4124;

— экскаваторов ЭО-4111, ЭО-4111 В, 3652 А (Б);

— автокранов КС-4561 А, К-162, КС-35662 А, 3571,3577;

— передвижных компрессорных станций ПР-10 М, ДК-9 М;

— узлы и агрегаты компрессорных станций ПР-10 М и ДК-9 М.

Стоимость ремонта по умеренным договорным ценам.

Принимаются заказы на 1992 и 1993 годы.

2. Покупает списанные или идущие под списание:

— автокраны КС-4561 А

— автокраны КС-3562 А и КС-3571;

— отдельно крановые установки указанных машин.

Наш адрес: 270031, г. Одесса-31, ул. Промышленная, 35, телетайп: 232219, НЕВА.

Телефоны: Производственный отдел: 32-04-12; отдел сбыта 32-02-32; технический отдел 32-08-55.

МП ТКП

Реализуем со склада в Одессе фанеру толщ. 10, 12, 16 и 19 мм. Размеры листа: 1220х1220 и 1220х2440 мм.

Тел.: (8—0482) 652073 с 10 до 16.